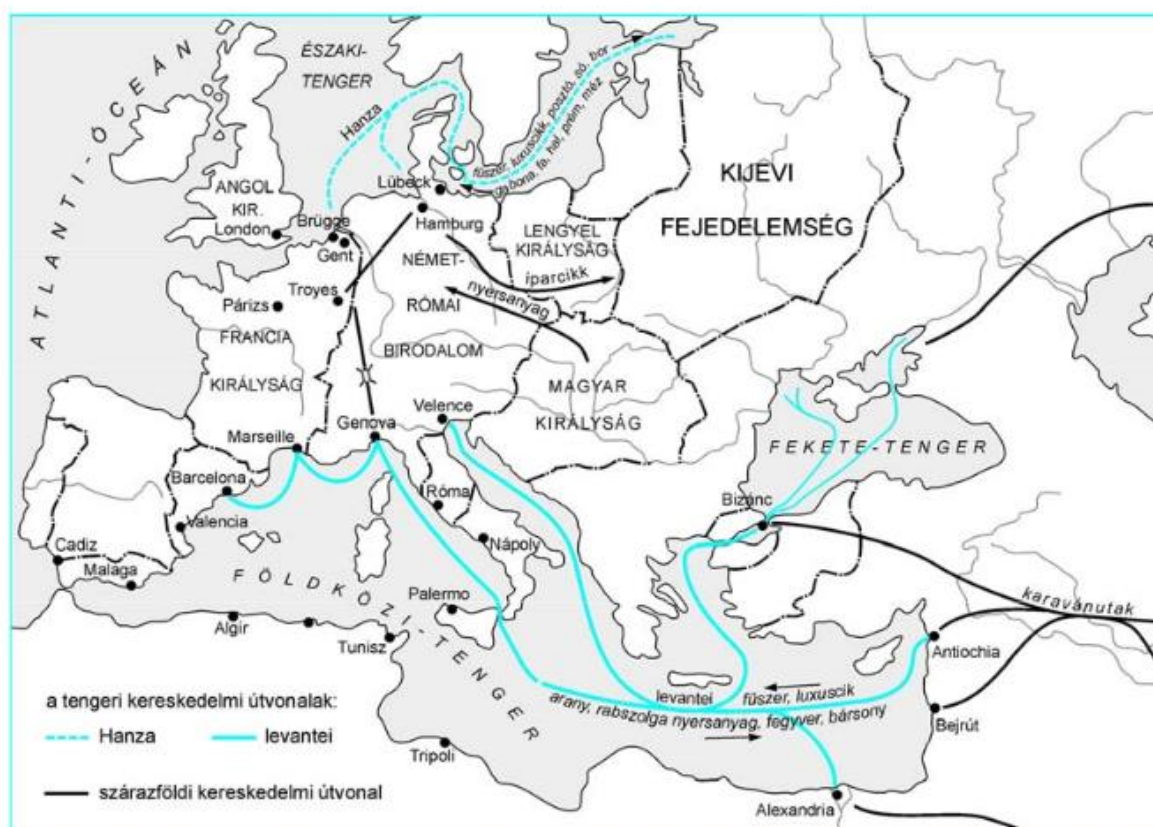

2. A feladat a középkori kereskedelemmel kapcsolatos.

Döntse el a térképátlathoz kapcsolódó állításokról, hogy igazak vagy hamisak!

Választását X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont)

Kereskedelmi utak a XI–XII. században

Állítások	Igaz	Hamis
a) Nyugat-Európát a levantei kereskedelem kötötte össze a világkereskedelemmel.	X	
b) Magyarország és Közép-Európa a levantei kereskedelem fontos színtere volt.		X
c) Az európai távolsági kereskedelem kizárólag szárazföldi utakat vett igénybe.		X
d) A Hanza kereskedelem a fejlett gazdaságú Flandria iparcikkeinek és a fejletlenebb északi és keleti területek nyersanyagainak cseréjére épült.	X	

2. A feladat a világvallások tanításairól szól.

Állapítsa meg, hogy a megadott forrásrészlet melyik világvalláshoz kapcsolódik! Írja a források sorszámát a táblázat megfelelő helyére! (Elemenként 1 pont.)

1. „A ti istenetek egyedüli isten. Nincs isten, csak ő, a könyörületes, az irgalmas. Az egek és a föld megteremtésében; az éjszaka és a nappal változásában; a hajókban, amelyek sietve haladnak a tengeren, (szállítva) azt, ami hasznos az embereknek; abban, ahogy Allah vizet bocsát le az égből.”

2. „Két végletet kell egy útkeresőnek elkerülnie. Melyik ez a kettő? Az egyik az élvezetek útja [...]. A másik az önkínzás útja [...]. Nos, ezt a két végletet elkerülve, létezik egy Középút. [...] Ez visz el a [...] megnyugváshoz, belátáshoz, kioldódáshoz s nirvánához vezet.”

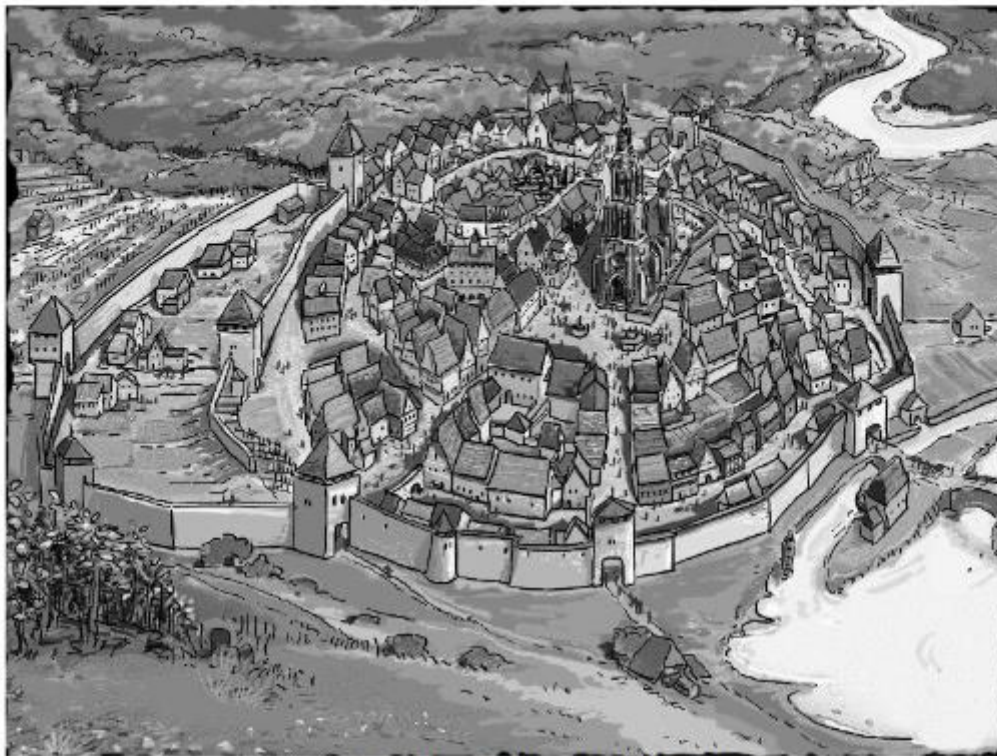
3. „Jahve, Seirből jöttöd idején, Edóm mezői felől mikor lépkedtél, a föld megrendült, az ég is csepegett, a felhőkből is víz csepegett, a hegyek meginogtak Jahve előtt, Jahve, Izrael istene előtt.,,

4. „Szeresd az Urat, a te istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és próféciák.”

	Vallások	Sorszám
a)	Kereszténység, keresztyénség	4
b)	Zsidó vagy izraelita vallás	3
c)	Buddhizmus	2
d)	Iszlám	1

2. A feladat középkori városok történetéhez kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a kép és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Középkori város vázlatos rajza

a) Melyik az a – képen is látható – természetföldrajzi tényező, amely elősegíthette a város kialakulását?

Folyó / Két különböző tájegység – pl. hegység és síkság – találkozása.

b) Melyik az a városi jog (és egyben kötelesség), amely döntő módon meghatározza a képen látható város külső képét is?

Városfal (építése)

c) A városi önkormányzatiság melyik eleme kötődik a képen látható központi épületet működtető intézményhez?

Plébános / pap választása

d) Melyik az a várossá válás szempontjából döntő kiváltság, amely a város központjában található nyílt térséghez kötődik?

Vásár / piac (tartása)

2. A feladat az oszmán hódításához kapcsolódik.

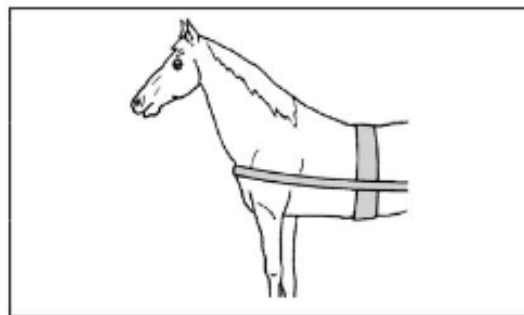
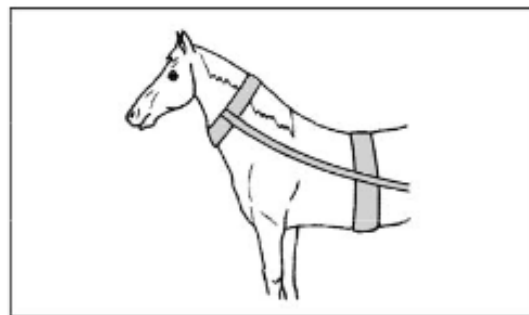
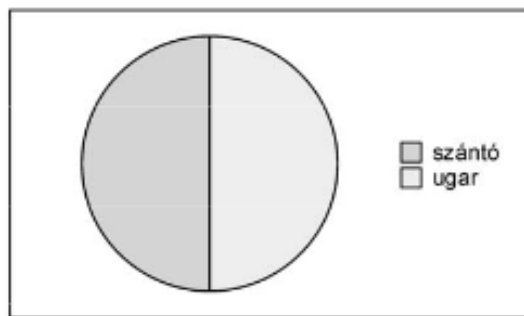
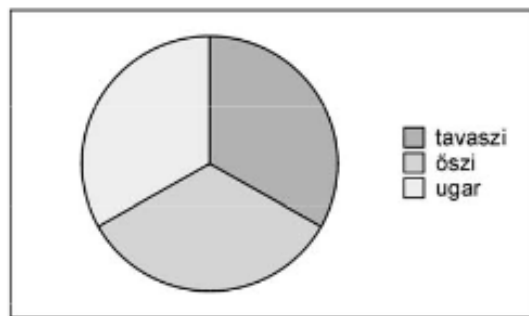
A térképvázlaton feltüntetett sorszámok az Oszmán Birodalom jelentős városait, illetve területeit jelölik. Rendelje ezeket a város / terület meghatározásaihoz! Írja a megfelelő sorszámot a meghatározásokhoz! *Két sorszám kimarad!* (Elemenként 1 pont.)

Terület vagy város meghatározása	Terület vagy város sorszáma a térképen
a) Ennek a városnak az elfoglalása után vehette fel az oszmán uralkodó a legfőbb muzulmán vallási vezető címét.	4
b) Ez a város az iszlám harmadik szent helye, de egyben a kereszténység és a zsidó vallás számára is alapvető jelentőségű.	3
c) Ennek a városnak az elfoglalásával szűnt meg a Kelet-római Birodalom.	2
d) Az Oszmán Birodalom román vazallus állama, amely korábban magyar és lengyel hűbéres is volt.	6

2. A következő feladat a középkori gazdálkodásra vonatkozik.

Egészítse ki az ábrák állításait a szöveg és ismeretei felhasználásával úgy, hogy megfeleljenek az Igaz vagy Hamis megjelöléseknek! (Elemenként 0,5 pont.)

		Megjelölés	
		Igaz	Hamis
a)	kétnyomásos gazdálkodás-nak nevezzük azt a földművelő módszert, amikor a földterületet két részre osztották. Az egyik felét bevetették, a másikat pedig ugaron (parlagon) hagyták.	X	
b)	A szűgyhám felváltotta a nyakhámot, így az állatok sokkal nagyobb erőt tudtak kifejteni.	X	
c)	A kétnyomásos gazdálkodás több vagy bővebb termést biztosított, mint a háromnyomásos.		X
d)	A háromnyomásos gazdálkodás azt jelenti, hogy a termőföld egyik harmadába ősszel, másik harmadába tavasszal vetették el a magokat, egyharmada pedig ugaron maradt.	X	

2. A feladat a középkor két nagy stílusirányzatával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatot a képek és a rajzok segítségével! *(Nem tud minden üres kört kitölteni!)* (Elemenként 0,5 pont.)

a) Nevezze meg a képeken látható stílusirányzatokat!

A: román

B: gótikus

b) Írja be a képek alatt lévő körökbe az odaillő rajzok sorszámát!

A

1

5

B

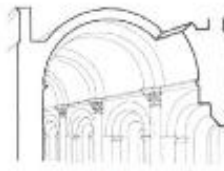

2

3

4

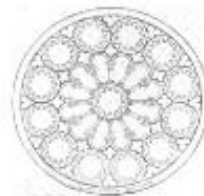
6

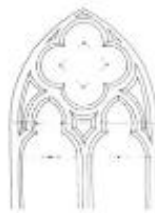
1

2

3

4

5

6

2. A feladat a középkori céhes iparral kapcsolatos.

Rendelje a táblázatban felsorolt fogalmakhoz az odaillő forrásrészlet számát! (Egy fogalomhoz több szám is tartozhat!) (Soronként 1 pont.)

„Mi, Frankfurt posztókészítő mesterei, az alábbiakban a főbíró urak és az egész tanács tudomására hozzuk jogainkat és szokásainkat, ahogyan azokat ősidőktől fogva megőriztük.

1. Szegéllyel ellátott posztót céhünk egyetlen tagjának sem szabad készíteni, csakis a főbírók megrendelésére, akik családjaikkal együtt viselhetnek ilyen posztót. [...]

5. Olyanoknak, akik nincsenek benne céhünkben és nem élnek városunkban, tilos posztóra alkalmazott pecsétünket használni. [...]

9. Ősidőktől fogva szokásban van nálunk, hogy mesterségünk szükségleteivel kapcsolatban minden rendelkezést magunk adhatunk ki, kivéve, ha olyan rendelkezésekről van szó, amelyek a város bírának vagy a tanácsnak a hatáskörébe tartoznak.

[...] A bírságokat és büntetéseket, amelyeket nálunk megállapítottak, és amelyeket mi is megtartunk, az alábbiakban soroljuk fel.

12. [...] Ha valahol szegéllyel ellátott vagy helyenként bevágott posztót találnak, vagy pedig olyat, amelyről kiderül, hogy hulladékból vagy gyapjúcafatokból készült, vagy amelyet világos fonállal javítottak meg, az ilyen posztót el kell kobozni a mestertől, az utóbbi pedig fizet egy font heller bírságot. [...]

24. Ha valakinél elrejtett szövőszéket találnak, 1 márkát fizet utána. [...]

31. Akit éjjeli munkán tetten érnek, 1 márkát fizet. [...]

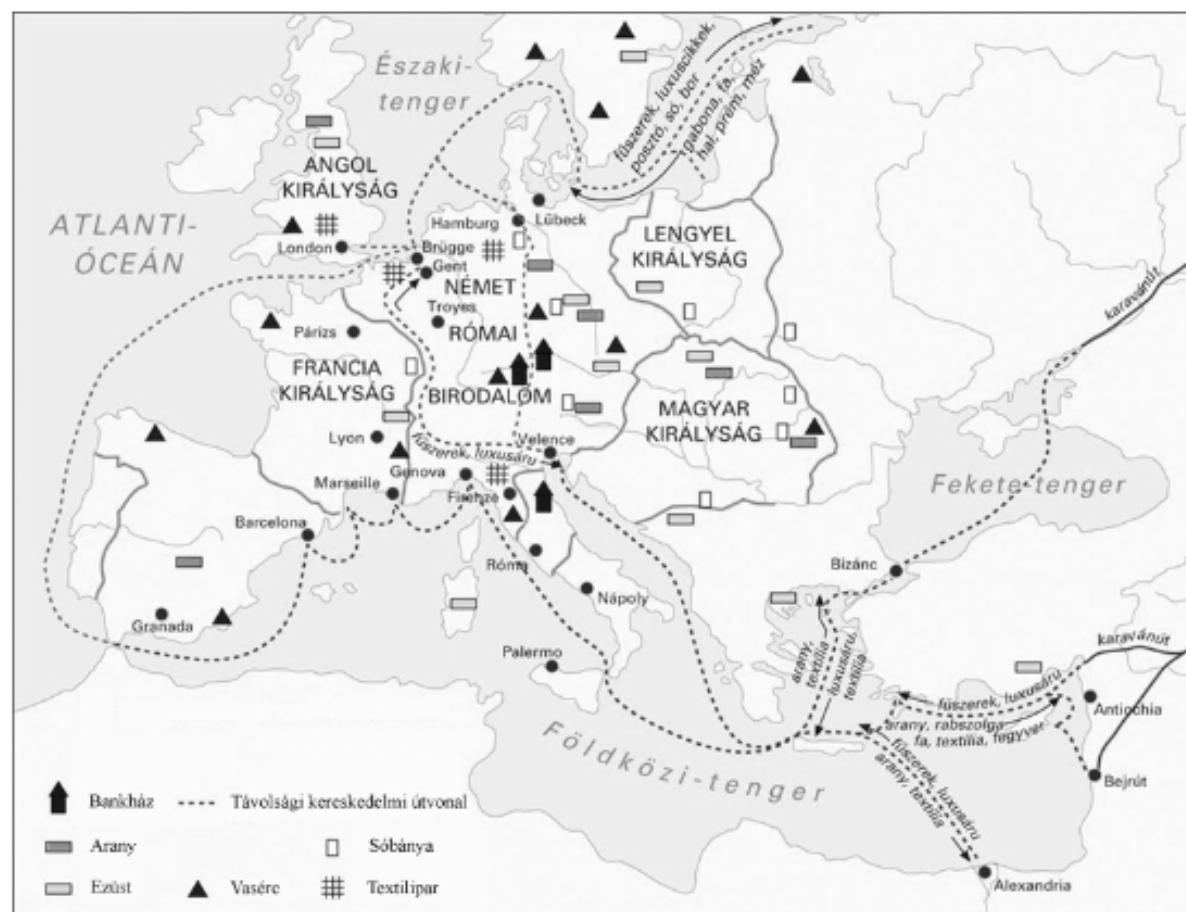
35. Ha valamely mester bolyhossa a posztót, és a két mester feljelentést tesz, hogy azt rosszul mosta ki, a hibás fizet egy verdung büntetéspénzt és bead egy negyed bort a céhházba...

47. Senki sem csálhatja el más embereit, sem munkást, sem munkásnőt. Bírságpénz: fél márká." (A frankfurti posztókészítők 1345. évi szabályzatából)

Fogalom	Forrásrészlet száma
a) kontár	5
b) a minőség szabályozása	12,35
c) a verseny korlátozása	1,24,31,47

2. A feladat a középkori kereskedelemhez kapcsolódik.

Nevezze meg a térképvázlat és ismeretei segítségével a leírásnak megfelelő várost vagy kereskedelmi útvonalat! Írja a megfelelő nevet a kipontozott vonalra! (Elemenként 1 pont.)

Európa gazdasága a virágzó középkorban

a) Fejlett textilipara és a pápai udvar pénzügyeinek kezelése révén is komoly banki tevékenysége tette gazdaggá.

A város neve: **Firenze**

b) Európa egyik leggazdagabb állama. A Földközi-tengeri kereskedelem jelentős központja, a keresztes hadjáratok szállítója és finanszírozója, időszakonként a Magyar Királyság politikai ellenfele volt.

A város neve: **Velence**

c) Ennek a tengeri kereskedelmi útvonalnak a forgalma hozzájárult az európai pénzgazdálkodás zavaraihoz, mivel megcsapolta a nemesfém-készleteket.

Az útvonal megnevezése: **Levantei**

d) Ezen a kereskedelmi útvonalon nagyobb részt tömeges fogyasztásra szánt olcsóbb árucikkek cseréltek gazdát. A sűrűn lakott Flandriát is ezen az úton látták el gabonával.

Az útvonal megnevezése: **Hanza**

2. A feladat a középkori uradalmi gazdálkodással kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Frigyes, Isten kegyelméből a hamburgi egyház érseke, minden keresztény hívőnek a jelenben és a jövőben, örökös áldásomat küldöm. Azt akarjuk, hogy mindenki számára legyen ismert ez a szerződés, amelyet mi a Rajnán inneni emberekkel, akiket hollandoknak neveznek, kötöttünk. Ezek az emberek felkeresték felségünket, igen erősen kérve a püspökségünk területén fekvő eddig műveletlen, mocsaras, az ország lakói számára haszontalan földek átengedését, hogy azt termővé tegyék. [...]

Egyezséget kötöttünk, amelynek értelmében a fent nevezett földbirtok minden *mansus*áért évenként 1 dénárt fizetnek nekünk. Szükségesnek tartjuk lejegyezni itt a *mansus* kiterjedését, azért, hogy a jövőben ne legyen semmi viszály a lakosság között: tehát 720 királyi vessző hosszúságú és 30 szélességű, a földön áthaladó folyóval együtt, melynek használatát hasonló módon átengedjük nekik. Végül akaratunknak megfelelően elfogadták, hogy a föld gyümölcsének tizedét nekünk adják.”
(XII. századi oklevél)

a) Mivel tartoztak a telepések a püspöknek a szerződés idézett részlete alapján?

Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

- ☒ 1. Pénzjáradékkal és terményadóval.
- 2. Pénzjáradékkal és robottal.
- 3. Kizárólag pénzjáradékkal.

b) Melyik latin kifejezés a helyes megnevezése a forrásban szereplő telepéseknek?

Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

- 1. familiáris
- ☒ 2. hospes
- 3. serviens

c) Mi a forrásban említett „mansus” szó magyar megfelelője? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

- 1. hűbértok
- ☒ 2. jobbágytelek
- 3. majorság

d) Milyen (gazdasági jellegű) körülmény kényszerítette a korszakban a leggyakrabban szülőföldjük elhagyására a parasztokat?

földhiány / földéhség / túlnépesedés

e) A szerződés viszonylag kedvező feltételeket biztosított a telepések számára. Magyarázza meg ennek okát a forrás alapján!

Addig műveletlen / mocsaras területet vontak művelés alá.

2. A feladat a középkori egyházhoz kapcsolódik.

A képek és a forrásszövegek a középkori egyház politikai szerepére vonatkoznak. Rendelje a képekhez a tartalmilag megfelelő szövegrészletet! Írja a megfelelő szöveg sorszámát a képek mellé! Egy forrásszöveg kimarad. (Elemenként 1 pont.)

a)

2

b)

1

c)

d)

1. „Mindazok pedig, akik oda elmennek és akár szárazföldi, akár tengeri útjukban, akár a pogányok ellen harcolva életüket vesztik, bűneik bocsánatát elnyerik: Istentől ekkora hatalommal felruházva, ezt engedélyezem az útra készülőknek.”

(II. Orbán pápa felhívása a clermonti zsinaton, 1095)

2. „Ekkor volt, hogy megkapta az imperator és augustus címeket, amitől eleinte annyira idegenkedett, hogy kijelentette, hogy nem tette volna aznap a lábát a templomba, ha előre látta volna a pápa szándékát.”

(Einhard: Nagy Károly élete, IX. század)

3. „Itt a herceg jelenlétében, Pierre de La Forest, Rouen érseke és Franciaország kancellárja, ismertette a három renddel a király foglyul ejtésének történetét.”

(Franciaország Nagy Krónikája, 1375)

4. „Ha valakinek az Isten tízet adott egy évben, a tízedik részt adja Istennek”

(Szent István II. törvénykönyve, XI. század)

5. „Az [...] elmarasztaltakat pedig a mindenkori világi hatalmak legfőbb képviselőinek vagy azok megbízott ügyvivőinek kell megbüntetés céljából átadni, a kellő figyelmeztetéssel.”

(A IV. lateráni zsinat határozatai, 1215)

2. A feladat a XV-XVII. századi Európa művészettörténetére vonatkozik. A mellékelt képeken látható műalkotások két nagy korstílus szerint csoportosíthatók. Nevezze meg a két stílust, majd írja a megfelelő helyre a képek betűjelét! Segítségül megadjuk a szerzők szerinti betűrendben az alkotók nevét és a művek címét! (Elemenként 0,5 pont.)

a)

b)

c)

d)

e)

Giovanni Bernini: Szt. Teréz ekstázisa
 Sandro Botticelli: Vénusz születése
 Michelangelo Buonarroti: Dávid
 Albrecht Dürer: Önarckép
 André Le Notre: Versailles. Királyi kastély és park
 Gian Christoforo Romano: Mátyás király
 Pieter Pauwel Rubens: Leukipposz lányainak elrablása
 Leonardo da Vinci: Szt. Anna harmadmagával

Korstílus neve: **Reneszánsz**
 Az alkotások betűjele: **b,c,e,f,g**

Korstílus neve: **Barokk**
 Az alkotások betűjele: **a,d,h**

2. A feladat a középkori egyház politikai szerepével kapcsolatos.

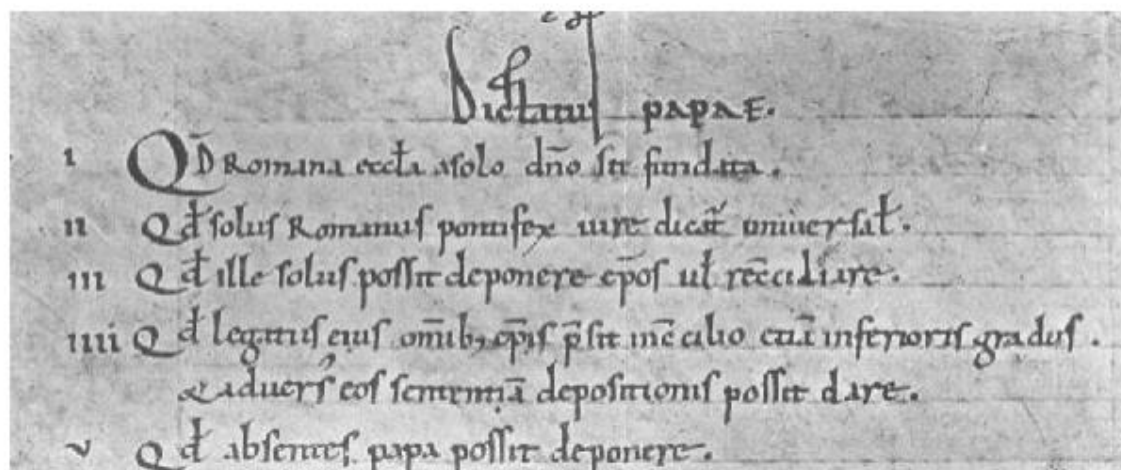
a) Egészítse ki a szöveget a hiányzó szavakkal! (Elemenként 0,5 pont.)

A pápák és császárok több évszázados küzdelme (1.) **VII. Gergely** (1073–1085) pápaságával kezdődött, aki az egyházat az egész világ fölött uralkodó szervezetté kívánta emelni. A német király, IV. Henrik (1056–1106) még nem volt (2.) **császár**-rá koronázva, s csak a pápa kezéből kaphatta meg a koronát. A pápa dekrétumban fogalmazta meg a világi hatalommal szembeni elsőbbségét, mire IV. Henrik a wormsi birodalmi gyűlésen megfosztotta méltóságától a pápát. A pápa válaszképpen (3.) **kiátkozta** IV. Henriket az egyházból. Több évtizedes szembenállás után a pápaság és a császárság az invesztitúra kérdésében (4.) **1122**-ben [évszám] Wormsban kompromisszumot kötött.

b) Párosítsa a képeket az 5. oldalon e feladatban felsorolt fogalmakkal! Írja be a fogalmak számát a táblázatba! (Egy fogalom kimarad.) (Elemenként 0,5 pont.)

A)

B)

C)

D)

Fogalmak:

1. invesztitúra
2. a pápai hatalomról szóló dekrétum
3. konkordátum
4. Canossa-járás
5. úriszék

Képek	A	B	C	D
Fogalmak	3	2	4	1

2. A feladat a középkori kultúrára vonatkozik.

A középkor egyik művészeti stílusának rövid ismertetését közöljük néhány kép kíséretében. Nevezze meg ezt a stílust, és ismerje fel a képeken!

„A stílus Franciaországban született. Építőmesterei számos technikai újítást vezettek be. A legfontosabb a teherhordó vázszerkezet volt: a boltozati terhelést nem a falak hordják, hanem a boltozatot zárókövétől kezdve a bordákon és pillérkötegeken át az épület külsejéhez illesztett támszerkezet hordozza. A támvégek viszik át az oldalnyomást az épületet körülvevő erős támpillérekre. Csúcsíves kapuk és ablakok, égből törő pillérek határozzák meg az így épült templomok külsejét és belső terét.”
(Művészeti Lexikon)

- A. A párizsi Notre-Dame homlokzata
- B. A chartres-i székesegyház
- C. Az angliai Lincoln katedrális főhajója
- D. A németországi Maria Laach bencés apátsági temploma
- E. A firenzei San Miniato al Monte templom főhajója

A

B

Történelem — középszint

Név: osztály:.....

C

D

E

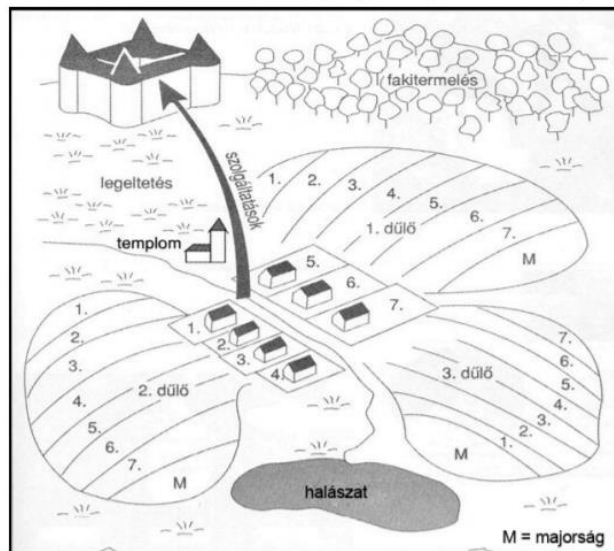
gótika vagy gótikus stílus

a) A stílus neve: (1 pont)

b) A képek közül válassza ki azokat, amelyek a megnevezett stílus jegyeit tükrözik!
(Elemenként 1 pont.)

A kiválasztott épületek betűjele: **A, B, C (Párizsi Notre Dame, Chartres, Lincoln-....
katedrális)**

2. A feladat a középkori gazdaság történetéhez kapcsolódik.
Töltsé ki a táblázatot az ábra és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

Közös használatban lévő területek megnevezése	a	a) (közös) erdő
	b	b) (közös) legelő vagy rét vagy kaszáló
	c	c) (közös) tó vagy folyó vagy patak (Az a), b) és c) válaszok felcserélhetők.)
A földesúr használatában lévő terület megnevezése	d	d) majorság vagy allódiium
A jobbágy saját használatában lévő területek megnevezése	e	e) házhely vagy belső telek vagy kert
	f	f) (jobbágy)telek vagy külső telek vagy parcella vagy szántó (Az e) és f) válasz felcserélhető.)
A jobbágy földesúri szolgáltatásai (Írjon két példát!)	g	g) terményadó vagy pénzádó vagy kilenced vagy ajándék
	h	h) robot vagy munkajáradék vagy ajándék (A g) és h) válasz felcserélhető.)

2. A feladat a középkor gazdaságtörténetéhez kapcsolódik.

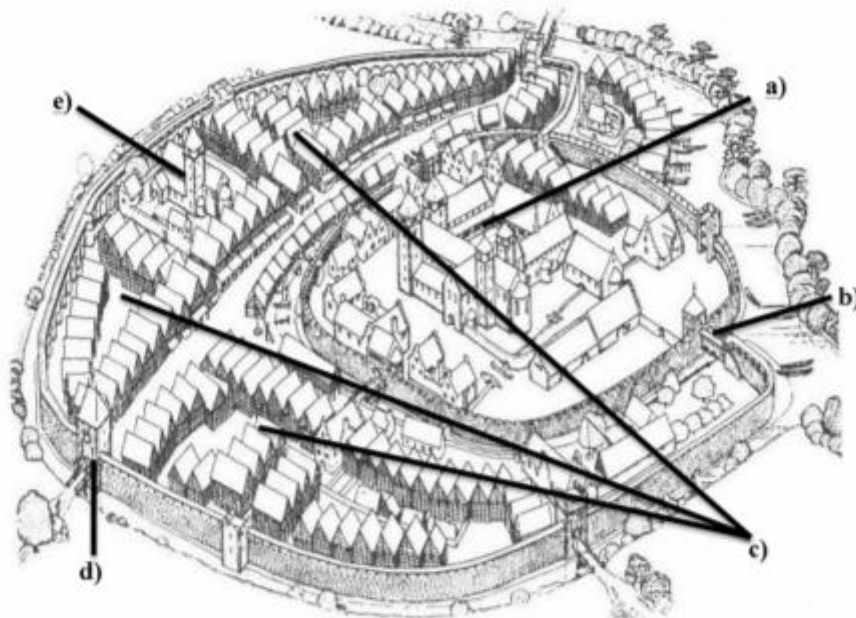
Azonosítsa a középkori kereskedelem főbb helyszíneit! Írja a térképen látható számokat táblázat megfelelő mezőibe! Két mező üresen marad. Használja a középiskolai történelmi atlaszt! (Elemenként 0,5 pont.)

útvonal, terület, város	szám
a) Champagne	4
b) Firenze	7
c) Konstantinápoly	8
d) A svájci hágók	5
e) Róma	
f) A levantei kereskedelem útvonala	1
g) Flandria	3
h) Velence	6
i) A Hanza-kereskedelem útvonala	2
j) A Selyemút	

2. A feladat a középkori városokhoz kapcsolódik.

Válassza ki a képen látható város betűvel jelölt épületeihez kapcsolódó mondatok helyes befejezését! Karikázza be a helyes befejezés sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

Egy középkori város rajza

a) A város központjában egy templom állt,

1. mert a középkorban a városok mindig püspöki fennhatóság alatt álltak.

☒ 2. mert az élet meghatározója volt a vallás, emellett az épület a város tekintélyét is növelte.

3. mert várossá csak kiemelkedő egyházi székhelyek válhattak.

b) A várost kettős várfal vette körül,

☒ 1. mivel a belső fal határolta terület már szűknek bizonyult.

2. mert a városi elit nemcsak a külső támadásoktól, hanem a külvárosi szegényektől is félt.

3. mert szükségessé vált az ágyúgolyóknak jobban ellenálló, sáncszerű falak építése.

c) Az egyes városrészekben, utcákban általában

1. az azonos vallású emberek laktak, például katolikusok, protestánsok, zsidók.

2. az azonos társadalmi helyzetű lakosok éltek, például nemesek, papok, jobbágyok.

☒ 3. az azonos szakmát űzők, az egy céhbe tartozók laktak, például kovácsok, szűcsök, takácsok.

d) Amennyiben a város erre külön kiváltságot kapott, a városba betérő kereskedőket megállították, hogy

1. beszedjék tőlük a harmincadvámot.

☒ 2. árujuk eladására kötelezzék őket a városi piacon.

3. a náluk lévő idegen pénz beváltására kötelezzék őket.

e) A városban álló másik, kisebb templom

☒ 1. valamelyik koldulórend (ferences vagy domonkos) kolostora volt.

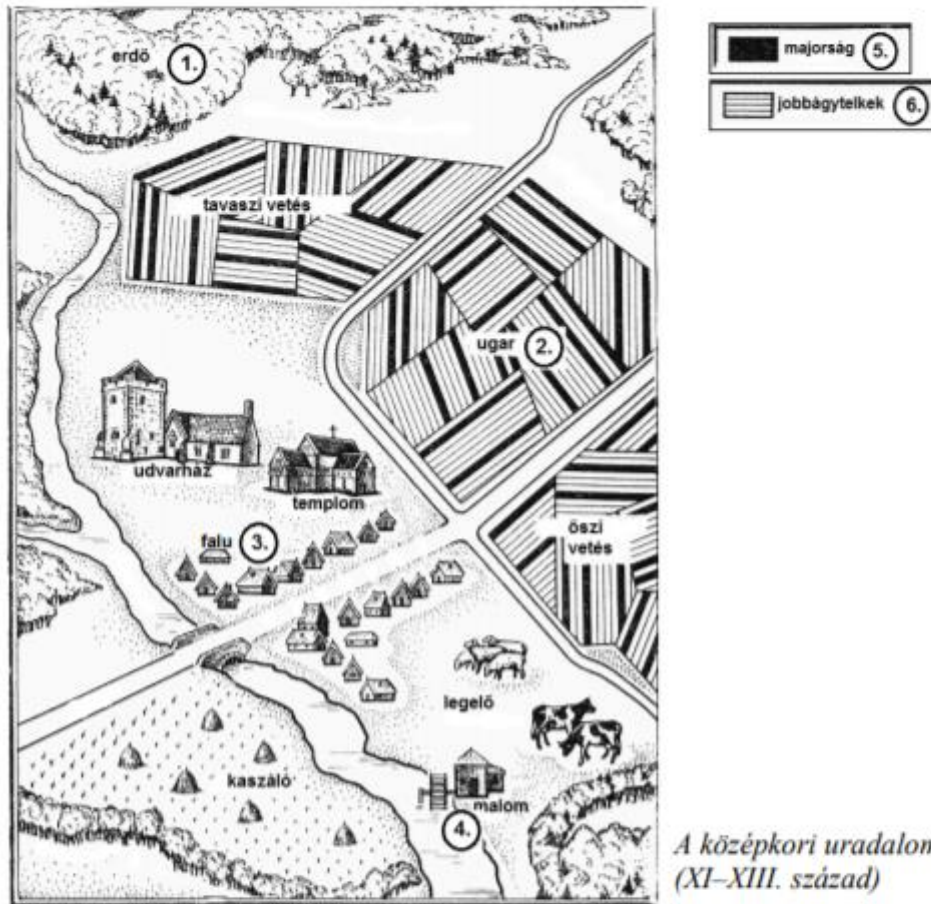
2. a jezsuita rend kolostora volt.

3. a bencés rend kolostora volt.

--	--

2. A feladat középkori uradalmakhoz kapcsolódik.

Állapítsa meg a forrás és ismeretei segítségével, hogy az ábra melyik eleméhez kapcsolódnak az állítások! Írja a megfelelő elem sorszámát az állítások utáni négyzetbe! Egy sorszám csak egy helyen szerepel, két sorszám kimarad. (Elemenként 1 pont.)

a) A jobbágyok saját szerszámaikkal és állataikkal művelték meg, ám termése a földesurat illette meg.

5

b) Az itt is legeltetett állatok trágyája hozzájárult a talaj termőképességének helyreállításához.

2

c) A jobbágyok a használat jogát örökölték, cserébe a földesúrnak termény- és munkajáradékkal tartoztak.

6

d) Az uradalom lakói a korai középkorban még viszonylag szabadon, később már csak korlátozott mértékben használhatták, mivel területe a népesség növekedésével csökkent.

1

2. A feladat a középkori Európa történetére vonatkozik.

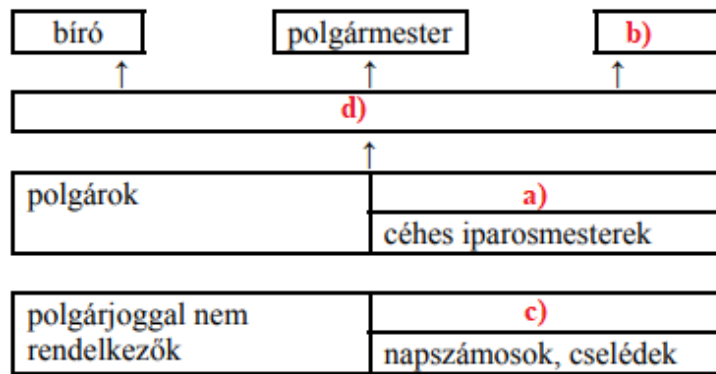
Döntse el a forrás és ismeretei alapján, hogy az alábbi állítások igazak-e vagy hamisak! Választását x-szel jelölje! (Elemenként 0,5 pont.)

„[...] mi a luccai polgároknak[...] királyi hatalmunk teljességéből megadjuk[...], hogy egyetlen hatalmasság, egyetlen ember se merészelje Lucca városának a várost körülvevő régi vagy új városfalát sem megrongálni, sem lerombolni, s azokba a házakba, amelyek e városfalon belül épültek vagy ezután épülnek majd[...] egyetlen halandónak se legyen szabad bármiféle módon, bármiféle ürüggyel – ha nincsen erre törvényes bírói ítélet a kezében – berontani. Ezenfelül megengedjük ugyanazon polgárainknak, hogy sem a városon belül, sem fellegvárunkban ne legyenek kötelesek számunkra királyi palotát építeni. [...] Megadjuk nekik ezenfelül azt a kiváltságot is, hogy ezentúl senki ne merészeljen tőlük semmiféle katonatartást követelni.[...] Azt is elhatároztuk, hogy ha bárki felfelé haladna akár a Sercolo, akár a Motro folyón, akár egy hajóval, akár többel azért, hogy kereskedjék a luccaiakkal, ezeket a kereskedőket avagy a luccabelieket senki se merészelje sem akkor, amikor felfele haladnak a folyón, sem akkor, amikor visszatérnek, sem akkor, amikor megállnak, zaklatni, avagy bármiféle törvénytelenséget cselekedni velük szemben, se ne merészelje megrabolni őket [...]. Megparancsoljuk azt is, hogy ha kereskedők jönnek az országúton Luna felől Luccába, senki se tiltsa meg ezek szabad közlekedését.[...] S a város és alsó városa lakói közül senkit se tartóztassanak le törvényes bírói ítélet nélkül.[...] Megparancsoljuk azt is, hogy az említett luccaiak szabadon adhassanak-vehessenek a Szent Domninus-i és Szent Comparmulus-i vásáron, azzal a kikötéssel, hogy a firenzeieknek ugyanakkor ne legyen meg ez a kiváltságuk.” (IV. Henrik kiváltságlevele Lucca városának; 1081)

	Igaz	Hamis
a) A kiváltságokat Lucca meghatározott időre kapta.		X
b) Csak a polgárjoggal rendelkező luccaiak részesültek az összes kiváltságban.	X	
c) A város építményei védelem alatt álltak.	X	
d) Lucca köteles IV. Henrik számára a fellegvárban palotát építeni és fenntartani.		X
e) A király hadjárataihoz a város 100 gyalogos zsoldjával járul hozzá.		X
f) A Luccába irányuló vízi és szárazföldi kereskedelmet senki sem gátolhatja.	X	
g) Bírói ítélet kell a luccai polgárok személyes szabadságának korlátozásához.	X	
h) Az oklevélben említett vásárokon minden itáliai város lakosai kereskedhettek.		X

2. A feladat a középkori városok történetéhez kapcsolódik.

Az ábra a középkori város társadalmát és fontosabb intézményeit, tisztségviselőit mutatja be. Írja be a megfelelő fogalmak betűjelét az ábra üres mezőibe! *Egy fogalom kimarad!* (Elemenként 1 pont.)

a) kereskedők

b) plébános

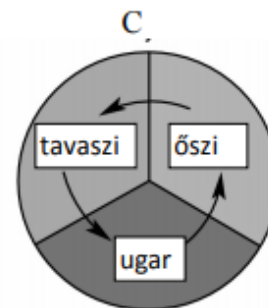
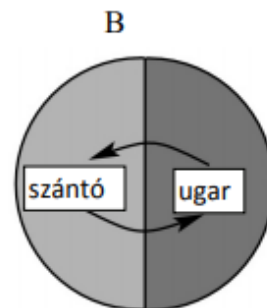
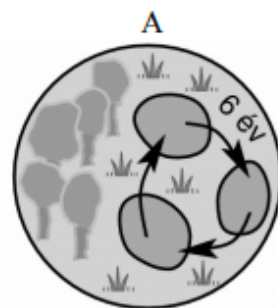
c) legények, inasok

d) városi tanács

e) jobbágyparasztek

2. A feladat a középkori gazdaság fejlődésével kapcsolatos.

A talajváltó, a két-, illetve háromnyomásos rendszer közül melyikre jellemzőek a következő állítások? Írja a megfelelő ábra betűjelét az állítás után! *Két állításhoz nem tud betűjelet rendelni; ezekhez X jelet tegyen!* (Elemenként 0,5 pont.)

a) A művelés alá vont terület kimerülésig használták, majd másutt új területet törtek fel: **A**...

b) Ez tekinthető a három közül a legfejlettebbnek: **C**...

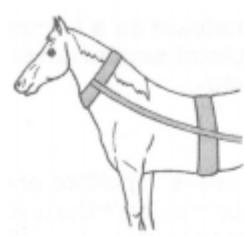
c) Szorosan kapcsolódik hozzá az istállózó állattartás: **X**...

d) A megművelt földterület egyharmadán takarmánynövényt termesztettek: **X**...

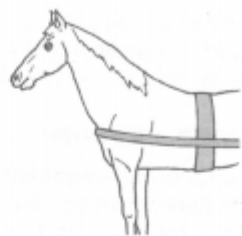
e) Ugyanazon a földterületen csak két évente termesztettek gabonát: **B**...

f) A három közül ez a legintenzívebb talajművelési forma: **C**...

2. A feladat a mezőgazdasági technika X–XI. századi fejlődésével kapcsolatos. Válaszoljon a mezőgazdasági technikának a X–XI. században bekövetkezett fejlődésére vonatkozó kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

nyakhám

szügyhám

nyomásos gazdálkodás

„A gyakran kerékkel ellátott aszimmetrikus nehézke, melynek régészeti nyomai már a IX-X. századból ismeretesek, nemcsak az elvetendő mag földbe juttatását biztosította, hanem a föld mélyebb rétegeit is megforgatva elősegítette a sikeresebb termést. A nehézke nagyobb befektetést, több igaerőt igényelt.”

(Nagy Balázs, történész)

a) Magyarázza meg röviden, hogyan függött össze a szügyhám alkalmazása a nehézke elterjedésével!

A szügyhám alkalmazásának köszönhetően az igavonó állat nagyobb erő kifejtésére volt képes.

b) Írja le röviden, miért hagyták ugaron a föld egyik részét a nyomásos gazdálkodásban!

Az ugaron hagyott föld a pihentetésnek köszönhetően tápanyagdúsabbá vált.

c) Melyik az a jelenség, amely egyszerre volt legfontosabb ösztönzője és következménye is a mezőgazdasági technika X–XI. századi fejlődésének? Húzza alá a helyes választ!

- a népesség növekedése
- a céhek kialakulása
- a távolsági kereskedelem fellendülése

2. A feladat a világ jelentős vallásaihoz kapcsolódik.

Írja a táblázatba az egyes vallásokhoz tartozó állítás sorszámát és kép betűjelét! Egy valláshoz egy állítás és egy kép tartozik. Egy sorszámot és egy betűjelet nem kell beírnia a táblázatba. (Elemenként 0,5 pont.)

1. Elsősorban Indiában elterjedt többistenhitű összetett vallási rendszer.
2. A Földközi-tenger medencéjében az ókorban jelentős szerepet játszó többistenhit.
3. A Római Birodalom területén nem sokkal időszámításunk kezdete után keletkezett vallás.
4. A zsidó és a keresztény hagyományokra is építő egyistenhit.
5. Az ókori Közel-Keleten, több mint háromezer évvel ezelőtt született vallás.
6. Dél- és Kelet-Ázsia számos vidékén elterjedt vallás, amelynek alapítója a hagyomány szerint egy kis indiai állam uralkodójának fia volt.

A)

B)

C)

D)

E)

F)

Vallás:	a) buddhizmus	b) hinduizmus	c) iszlám vallás	d) kereszténység	e) zsidó vallás
Az állítás száma:	6.	1.	4.	3.	5.
A kép betűjele:	C	D	B	A	F

5 pont

2. A feladat a középkori európai zsidóság történetével kapcsolatos.

Állapítsa meg, hogy az idézett forrás melyik mondatára igaz az állítás! Írja a mondat sorszámát az állítást követő kipontozott vonalra! Egy állításhoz egy sorszámot írjon! A mondat sorszáma a mondat előtt zárójelben olvasható. (Elemenként 1 pont.)

„(1.) A világ megteremtése után 4865, száműzetésünk után 1028 évvel történt. (2.) Mindazok a rémségek, melyekkel a Tóra könyvei [a héber Biblia Mózesnek tulajdonított részei] fenyegetnek, [most] beteljesednek rajtunk; minden, ami írva van, és ami nincs írva, bekövetkezett leányainkon és fiainkon, öregeinken és gyermekeinken, szolgálóinkon és szolgálóleányainkon. (3.) [A Rajna vidékén élő] nagyjaink és kicsinyeink mind keserű bajba kerültek. (4.) A bűnös Róma pápája felemelkedett, és felszólította mindazokat a népeket, [...] akik Krisztusban hisznek: gyűljenek össze, és vonuljanak Jeruzsálem ellen, és hódítsák meg a várost. [...] (5.) És akkor felkelt egy Gottfried nevű herceg, a Bouilloni [a keresztes seregek vezetője] [...]. (6.) Sötét esküt fogadott, hogy bárhova is vándoroljon, az ő Istenének vérét megbosszulja Izraelen [értsd: a zsidó népen].” (Salamon ben R. Simeon krónikája a 11. század végén megindított első keresztes hadjárat időszakáról)

A mondat utal...

a) arra, hogy a keresztények által indított hadjárat eredeti célja egy fontos zarándokhely elfoglalása volt. **4**....

b) a zsidóknak az ókorban átélt üldöztetésére. **1**....

c) a középkori antiszemitizmus vallási gyökereire (az antijudaizmusra). **6**....

2. A feladat a középkori építészeti stílusokhoz kapcsolódik.
Írja a táblázatba annak a stílusnak a megnevezését, amelyikre a leírás vonatkozik, és rendelje a leíráshoz a megfelelő kép betűjelét is! Egy leíráshoz egy betűjelet rendeljen! Két betűjel kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A)

A lateráni bazilika Rómában

B)

A franciaországi Reims dómja

C)

Templom az olaszországi Cataniában

D)

Templom a németországi Schwarzachban

Leírás	Stílus megnevezése	Kép betűjele
a) A gyakran erődszerű templomok díszteleneek, zömök falaikat kis méretű ablakok tagolják.	román/ romantika	D
b) A templomok fő jellegzetességei közé tartoznak az égbe szökő tornyok, a csúcsíves boltozatok, a rózsaaablakok és a csipkeszerűen áttört falak.	gótikus/ gótika	B

2. A feladat a középkori egyház történetéhez kapcsolódik.

Döntse el az állításokról a forrás segítségével, hogy igazak vagy hamisak! Tegyen a táblázat megfelelő mezőjébe X jelet! (Elemenként 1 pont.)

„Miután a kölni dómban mindent előkészítettek, a szentmise után Vilmos fegyvernököt a cseh király a bíboros elé vezette. A bíboros pedig e szavakat intézte a fegyvernökhöz: – Úgy illik, hogy mindenki, aki a lovagi pályára akar lépni, nagylelkű, tisztességes, bőkezű, kifogástalan és becsületes legyen. Mielőtt fogadalmadat leteszed, hallgasd meg a szabályokat. A lovagság szabályai a következők: hallgasson naponként misét, kockáztassa életét a katolikus hitért, szabadítsa meg a szentegyházat minden zaklatójától, védje az özvegyeket, árvákat, kerülje az igazságtalan háborúkat, tagadja meg a tisztességtelen szolgálatot, párbajozzon minden ártatlan megszabadításáért, a lovagi tornákat csak a hadi gyakorlat kedvéért szeresse, engedelmeskedjen világi dolgokban a római császárnak. [...] Akarod-e Isten nevében alázatosan megkapni a lovagi méltóságot és megtartani a szabályokat? – A fegyvernök válaszolt: – Akarom! [...]

Erre a cseh király egyet ütött a fegyvernök nyakára és így szólt: – A mindenható isten dicsőségére lovaggá avatlak. Emlékezz arra, hogy a világ Megváltóját arcul ütötték, és kigúnyolták, királyi palástot adtak rá és kicsúfolták, az egész világ szeme láttára meztelenül és sebekkel borítva keresztre feszítették. Arra intelek: gondolj az ő szegényére, azt tanácsolom neked: vedd magadra az ő keresztjét, arra buzdítalak: bosszuld meg halálát!” (Vilmos holland gróf lovagi esküje)

	Állítás	Igaz	Hamis
a)	A középkori egyház erkölcsi alapon korlátozta a lovagi életmód harciasságát.	X	
b)	A középkori egyház hatalma kizárólag a lelkiekre terjedt ki, társadalmi és jogi kérdésekbe nem avatkozott bele.		X
c)	A szövegben említett római császár a kelet-római, azaz a bizánci uralkodó.		X
d)	A szertartás során a leendő lovagot a keresztény vértanúkhöz hasonlítják.		X

2. A feladat az iszlám valláshoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) Melyik két vallásból merít – a szöveg alapján – az iszlám?

„Hiszünk Allahban és abban, ami kinyilatkoztatás gyanánt leküldetett hozzánk és Ábrahámhoz, Izmaélhez, Izsákhhoz, Jákobhoz és Izrael törzseihez és hiszünk abban, amit Mózes, Jézus és a próféták kaptak az Uruktól. Nem teszünk különbséget egyikük javára sem közülük. Mi Allahnak vetjük alá magunkat.” (Korán, 2. szúra)

zsidó (vallás)

kereszténység / keresztény

b) Egészítse ki az alábbi szöveget – az iszlám szempontjából – az odaillő névvel!

„És emlékezz arra, amikor Jézus, Mária fia, azt mondta: Izrael fiai! Allah küldött engem hozzátok, bizonysgául annak, ami a Tórából előttem volt, és hogy örömhírt hozzak egy küldöttről, aki én utánam jön el, s akinek **Mohamed** a neve.” (Korán, 61. szúra)

c) Fogalmazza meg, mi az a keresztény hittétel (katolikusoknál: dogma), amelyet az alábbi forrás elítél!

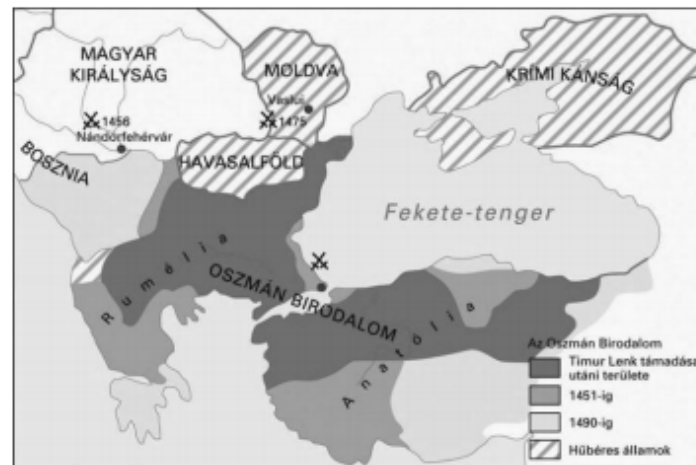
„Ne dicsőítsetek engem, ahogyan [a más vallásúak] dicsőítik Mária fiát, mert én csak egy szolga vagyok. Tehát hívjatok engem Allah szolgájának és küldöttének.” (Sahih al-Bukhari; a Próféta mondásai)

Jézus Isten fia / Jézus az egyik isteni személy / Szentháromság

4 pont

2. A feladat az oszmán hódítás állomásaihoz kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

„Első rohamaink eredménytelensége miatt – ezeket a bizánciak és az olaszok vitézsége hiúsította meg oly teljesen, mert állandóan ez utóbbiak voltak felül – a szultán igen haragosnak mutatkozott. Mivel e szégyent nem tudta elviselni, szünet nélkül előre küldte mindazon csapatait, amelyeket későbbre, tartaléknak hagyott. [...] Mohamed szultán azonban észrevette, hogy a védők kezdenek eltűnni a sáncokból és a résekből, hiszen ő maga sem állt messze a harc színhelyétől. [...] Itt esett el Konstantin császár is, mialatt vitézül harcolt hű katonái között. A janicsárok, majd nyomukban a többi seregrészek, rövidesen bezúdultak a városba, mint a vízáradat. [...] A fal előtt, amelyre nagy lobogóját vonatta fel, sugárzó arccal állt a szultán, és örvendett a látványnak: a nap most virradt fel végül teljes világossággal.”
(Korabeli történetíró)

a) Melyik város ostromát írja le a forrás? **Konstantinápoly** (1 pont)

b) Mikor történt (év) az ostrom? **1453** (1 pont)

Kik küzdöttek egymás ellen? Töltse ki a táblázatot! (Elemenként 0,5 pont.)

	győztes fél	vesztes fél
állam	c) Oszmán Birodalom	d) Bizánci Birodalom
uralkodó neve	e) (II.) Mohamed	f) Konstantin